

Streszczenie

Niniejsza praca pod tytułem „Wojskowa Służba Wewnętrzna w latach 1957–1968” opisuje początkowe lata działalności wojskowych organów bezpieczeństwa państwa, które zajmowały się kontrwywiadem wojskowym, prewencją i sprawami dochodzeniowo-śledczymi. Chronologicznie przyjęto okres od momentu przeformowania ich z organów Głównego Zarządu Informacji rozkazem ministra obrony narodowej z 10 stycznia 1957 r. do czasu wzięcia przez nie udziału w inwazji na Czechosłowację w sierpniu–październiku 1968 r.

W pracy kluczowe dla autora stało się opisanie struktur i obsady tej służby, a następnie przyjrzenie się metodom działania. Za odpowiednią kadrą i zapleczem finansowym powinny iść w parze fachowe szkolenia i sensownie ułożona struktura etatowa służb, dostosowana do rzeczywistej osłony kontrwywiadowczej wojska. I właśnie na tym problemie skupił się autor tej pracy, stąd za cel postawił sobie próbę odpowiedzi na konkretne pytania badawcze:

- Czym była ta służba, czy w istocie tylko aparatem represji, czy też spełniała w jakimś stopniu rolę kontrwywiadu wojskowego i służb porządkowych?
- Czy służba ta była w stanie zabezpieczyć wojsko przed wrogiem zewnętrznym, a więc na ile była ona profesjonalna i odnosiła sukcesy?
- Jak wyglądało finansowanie służb?
- Jak przebiegało szkolenie i jaki był poziom wykształcenia ogólnego i fachowego kadry?

W pracy tej zastosowano metodę analityczno-syntetyczną i historyczną. Składa się ona z siedmiu rozdziałów oraz wstępu i zakończenia. Można ją podzielić właściwie na dwie części, jedna dotycząca struktur i kadr, druga – działalności.

W dysertacji tej autor wskazał pięć głównych problemów związanych z funkcjonowaniem WSW w omawianym okresie: brak odpowiednich kadr, słaby system szkolenia, niedostosowanie struktury organizacyjnej do specyfiki zadań, problemy związane z finansowaniem WSW oraz całkowite upolitycznienie tych organów. W związku z tym, w omawianym okresie trudno te służby traktować jako profesjonalne służby specjalne i żandarmeryjne, gdyż skupiały się one na działaniach politycznych oraz zwalczaniu przestępczości żołnierzy służby zasadniczej, a nie konkretnej aktywności kontrwywiadowczej.

Słowa kluczowe

Główny Zarząd Informacji, Wojskowa Służba Wewnętrzna, Aleksander Kokoszyn, Teodor Kufel, kontrwywiad wojskowy, służba porządkowa

